

T.Ş.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/430

Karar No : 1981/229

Üzer : Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, 2247 sayılı:

Yasa'nın 19. maddesine göre yapılan başvuru muon görevli yargı yeri belirlendikten sonra başvuran mahkemenin bu konudaki kararı beklemesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Harun Koçak ve Arkadaşları

O L A Y : Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na 17.4.1978 günlü iddianamede"nın

ların olay günü (12.4.1978) Mamak İstasyonunda 2231 sayılı Beşliye trenini teğal ve hareket ettirmek suretiyle hareketini engelledikleri" açıklanarak, sanıkların eylemlerine uyan 1978 Cezası'nın 384/1. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Asliye Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi, 15.2.1979 gününde, esas 1978/298, karar 1979/176 sayılı ile; suçun, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olarak işlendiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 23.6.1980 gününde 1980/940 esas sayılı ile; Sanıklara yüklenen suç, sıkıyönetim ilanına neden olan suçlardan olduğundan davada görevsizlik kararı veren Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevli olduğu kanısına vararak, görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuş, Mahkememiz Ceza Bölümü 17.6.1980 gününde, 1980/252-374 sayılı ile, "adi nitelikteki bu suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği" gerekçesiyle Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 15.2.1979 günlü 1978/298-1979/176 sayılı görevsizlik kararını kaldırarak görev sorununu kesin olarak çözmüştür.

Bu defa Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 17.11.1980 gününde, 1980/940-378 sayılı ile; Uyuşmazlık Mahkemesi'ne 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca 23.6.1980 gününde yapılan başvuruya cevap gelmediğinden, 2301 sayılı Yasa ile değişik 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre (süre ve bağlantı koşulları bulunmadığından mahkemenin görevsizliğine, yeni yasal düzenleme gereği görevsizlik kararı verildiğinden olumsuz görev uyumsuzluğu doğmadığı oihetle dosyanın Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, olumsuz görev uyumsuzluğu olduğundan bahisle bu uyumsuzluğun çözümü için 2247 sayılı Yasa'nın 14. ve 15. maddelerinde öngörülen usul işlemlerinin yapılmasını müteakip dosyayı Askeri Yargıtay Başkanlığı'na göndermiş ve dosya düşünce yazısına bağlanarak Mahkememiz'e intikal etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özduvalı, İsmail Oğuz, Şeref Tolunç, Metin Şekercioğlu, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yapıldığı, 20.4.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Yardımcısı N. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çanoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Nursefa Pandar'ın, görev sorunu Uyuşmazlık Mahkemesi'nce daha önce çözümlendiğinden bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı biçiminde ki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşünülür:

Yukarıda açıklandığı üzere Adli Yargı yerinin görevsizlik kararı üzerine, davalı kendisine ulaşan sıkıyönetim askeri mahkemesi, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Mahkememiz'e başvurmuş, Mahkememiz Ceza Bölümünde, bu işte Adli Yargı yerinin görevli olduğu saptanarak Adli Yargı yerince verilen görevsizlik kararı kaldırılıp görev sorunu kesin olarak çözümlenmiştir.

Anayasa'nın 142. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddelerinde; Adli, İdari ve Askeri Yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyumsuzluklarını "kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir" biçiminde yer alan hüküm, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemekte ve bu kararların yeniden ele alınması gibi bir duruma olanak tanımadığını açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim 2247 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin 2. fıkrasında, "ilgili yargı mercileri ile bütün makam kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uyarak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler" denilmesi ve 29. maddede ayrıca "Bölümlerin ve Genel Kurulum kararları kesindir" hükmünün yinelenmesi, Yasa Koyucu'nun bu konuya aynı doğrultuda verdiği anlamı ve önemi belirtecek niteliktedir.

Konunun esası böylece ortaya konulduktan sonra 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin anlamı, kapsamı ve içeriği üzerinde kısaca durmak gerekir.

2247 sayılı Yasa'nın 19. ve 20. maddeleri eski mevzuatımızda yer almayan bir başvurma yolunu düzenlemiş ve bu yolun işletilebilmesini kimi koşulların varlığına bağlamıştır. Öte yandan yasa koyucu, anılan maddeyi düzenlerken, olumsuz görev uyumsuzluğu çıkması yerine, ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götürülen bir başvuru yolu oluşturarak görev sorununun bir an önce çözümlenmesini sağlama amacı gütmüştür. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyası önüne gelen mahkemenin, görev açısından durumu değerlendirerek, görevsizlik kararı vermesi halinde, kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip değilse, 19. madde uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması karar verdikten sonra da, başvuran mahkemenin, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konudaki karar beklemesinin yasa buyruğu olduğunda da kaçınmaya yer bulunmamaktadır.

Olayda, kesinleşmiş görevsizlik kararı ile dosya kendisine gelen Askeri Yargı yerinin, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yaptığı görevli yargı yerinin belirlenmesi yolundaki başvurusu, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce incelenmiş ve görev sorunu kesin olarak çözümlenmiş ve davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği kanaata bağlanmıştır. Bu itibarla Askeri Yargı yerinin, anılan kararın yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararını beklemeden görevsizlik kararı vermesi ve olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması 2247 sayılı Yasa'nın öngördüğü kurallarla bağdaşmaz.

Yeri gelmişken burada şu hususuda belirtmekte yarar vardır. Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 17.11.1980 günlü oturumunda görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'ne 24.6.1980 tarihinde başvuruda bulunulduğu, ancak buna bir cevap gelmediği görüldü. 2301 sayılı Yasa ile getirilen değişikliklere göre dosya incelendiği diyerek Mahkemesi kararını beklemeden görevsizlik kararı vermiştir. Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarını bekleme ve sürelerin durmasına ilişkin 2247 sayılı Yasa'nın 18. maddesinin ikinci fıkrası "Şu kadarki, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulduğunu bildiren yazının alındığı günden başlamak üzere altı ay içinde bu mahkemenin kararı gelmezse yargı mercii davayı görmeye devam eder. Ancak esas hakkındaki son kararı vermeden Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararı gelirse yargı mercii bu karara uyma zorundadır." hükmünü taşımaktadır. Uyuşmazlık Mahkemesi'ne 19. madde uyarınca başvuran Askeri Yargı yerinin bu konudaki kararı beklemeden ve yukarıda belirlenen 18. maddede yer alan süre içinde kararın gelmediğinden bahisle görevsizlik kararı vermesi de düşünülemez. Zira anılan madde olumlu görev uyuşmazlığı ve uygulanacak usule ilişkin 17. maddeden hareketle sonra yer almakta, Yasa'nın sistematığına göre 19. maddeye göre yapılan başvurularda uygulanması gereken bir madde niteliği taşımamaktadır. Yasa'nın 19. ve onu izleyen maddelerinde, 18. maddeye benzer bir biçimde ^{ve} hükümde yer almamaktadır. O halde 19. maddeye göre, görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuran bir mahkemenin, bu başvuru sonunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilerek kararı beklemesi zorunlu olmaktadır. Böyle bir başvuru üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri saptanmışsa başvuran mahkemenin, hangi neden ve amaca dayanırsa dayansın başvuru kararından rücu etmesi ve görevsizlik kararı vererek olumsuz görev uyuşmazlığı oluşturması mümkün değildir. Kaldık ki 19. madde uyarınca yapılan başvuru üzerine suç/güncel suçlardan olduğu için Adli Yargı yeri görev kılındığına göre, anılan mahkemenin görevsizlik kararı boşlukta kalmış, ayrıca ve açıkça yasa ve usul kurallarına aykırı da düşmüştür. Zira Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının kesinliği ilkesi uyarınca, davaya Adli Yargı yerinde bakılması bir sorumluluk durumuna gelmiş bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevli yargı yerini belirleyen, bu kararı uyarınca, davaya Adli Yargı yerinde bakılması gerektiğinden ve böylece görev sorunu kesin olarak çözümlendiğinden, görev konusunda yeniden bir karar verilmesine mahal bulunmadığına ve

başvurunun geri çevrilmesine, usul ve yasaya aykırı görevsizlik kararının, sonuçta etki ya-
cak bir nitelik taşıması yönünden 353 sayılı Yasa'nın 243.maddesine göre yazılı emir
yoluyla bozulması açısından konunun Milli Savunma Bakanlığı'na intikalinde hukuki yarar
madığından karar verilmelidir.

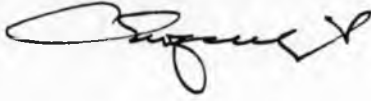
SONUC : 1-Uyuşmazlık Mahkemesi, anlaşmazlığını 17.11.1980 günü, 1980/252-374
sayılı kararla çözümlenerek Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldır-
masına karar verdiği cihetle bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı ve başvur-
nun geri çevrilmesine,

2-Uyuşmazlık Mahkemesi'nin işi karara bağladığı 17.11.1980 gününde, Askeri Ya-
yerinde aynı tarihte görevsizlik kararı vermesi, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine ay-
kırı ise de, sonuç etkisi bulunmayan bu kararın, 353 sayılı Yasa'nın 243.maddesi gereğinin
yazılı emir yoluyla bozulmasını teminen Milli Savunma Bakanlığı'na intikal ettirilmesinin
mahal bulunmadığına,

20.4.1981 gününde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

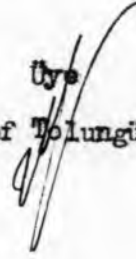
Üye

İsmail Oğuz

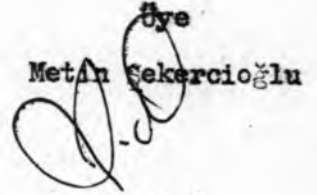
Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Metin Sekercioğlu

Üye

Servet Tüzün

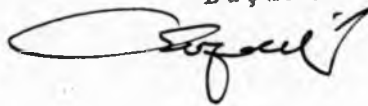
Üye

Hasan Çelikkale

Bu kararın Resmî gazetesinde
yayını uygundur.

Başkan

G/T.

